

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4CdoGp/1/2020
Identifikačné číslo spisu: 8719200549
Dátum vydania rozhodnutia: 27.05.2021
Meno a priezvisko: Mgr. Dušan Čimo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8719200549.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci výkonu rozhodnutia týkajúceho sa maloletých: P. O., narodenej XX. G. XXXX a O. O., narodenej XX. N. XXXX, oboch bývajúcich u matky a zastúpených Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad ako opatrovníkom, matky D.. G. O., narodenej X. G. XXXX, bývajúcej v E., XX. N. XXX/XX, zastúpenej splnomocnenkyňou JUDr. Milan Žoldoš, advokát, s.r.o., so sídlom v Poprade, Karpatská 11, IČO 47 251 506, v mene ktorej koná ako konateľ advokát JUDr. Milan Žoldoš a otca M.. H. O., narodeného XX. N. XXXX, bývajúceho v D., G. U. XXXX/X, zastúpeného JUDr. Mgr. Martinou Tomasovou, advokátkou v Poprade, Francisciho 3288, o výkon neodkladného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 14Em/2/2019, o dovolaní generálneho prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Poprad zo 14. júla 2020 č. k. 14Em/2/2019-130, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Poprad zo 14. júla 2020 č. k. 14Em/2/2019-130 z r u š u j e .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej tiež len „okresný súd“) uznesením zo 14. júla 2020 č. k. 14Em/2/2019-130 uložil matke maloletých poriadkovú pokutu vo výške 100 €, ktorú je povinná zaplatiť na (bližšie neoznačený) účet okresného súdu do 3 dní od právoplatnosti uznesenia. Už tu možno zmieniť, že matka i obe maloleté boli aj vo výroku uznesenia identifikované menom, priezviskom, dátumom narodenia a bydliskom a matka tiež akademickým titulom a jej rodičovským statusom, hoci takéto označenie všetkých uvedených osôb bolo v súlade s platným procesným právom pojaté už do úvodnej časti uznesenia [v tejto súvislosti porovnaj § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, t. j. zákona č. 161/2015 Z. z. v znení zákonov č. 137/2019 Z. z., č. 390/2019 Z. z. a č. 68/2021 Z. z. (ďalej tiež len „C. m. p.“) a § 220 ods. 1 a § 234 ods. 2 Civilného sporového poriadku, t. j. zákona č. 160/2015 Z. z. v znení zákonov č. 87/2017 Z. z. a č. 350/2018 Z. z. (ďalej tiež len „C. s. p.“)]. Okresný súd takéto svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 382 ods. 1 a 2 a § 383 ods. 1 C. m. p. a vecne názorom, podľa ktorého z okolností konania vyplývala bezvýslednosť výzvy súdu na dobrovoľné plnenie matkou povinností, vyplývajúcich jej z právoplatného a vykonateľného uznesenia okresného súdu z 19.

decembra 2018 č. k. 14P/144/2018-71 (ďalej len „podklad výkonu“), ďalším názorom o súlade zvoleného opatrenia s citovanou právnou úpravou a možnými ďalšími opatreniami v prípade pretrvávajúceho stavu neplnenia si povinností matkou (i s poukazom na podania otca a Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Poprade, podľa ktorých je marenie práva otca na styk s maloletými zo strany matky už i predmetom trestného oznámenia a následného vyšetrovania).

2. Generálny prokurátor podaním zn. VI/1 Pz 140/20/1000-7 z 30. októbra 2020, došlým Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) 5. novembra 2020, podal na podnet matky proti uzneseniu okresného súdu zhora dovolanie s návrhom na zrušenie uznesenia (ako celku bez ďalšieho). V odôvodnení dovolania uviedol, že uznesením, proti ktorému nie je prípustné dovolanie, bolo podľa jeho názoru porušené právo žalobcu (? , správne zjavne „matky“ - pozn. najvyššieho súdu) na spravodlivý proces a potreba zrušiť rozhodnutie tu prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty. Okresný súd podľa neho pochybil, keď nerozlišoval medzi pokutou a poriadkovou pokutou, teda dvoma rôznymi právnymi inštitútmi upravenými v časti C. m. p. venovanej výkonu rozhodnutí vo veciach maloletých, z ktorých pokuta (rozumej tá bez adjektíva - pozn. najvyššieho súdu) sa ukladá v prípade bezvýslednosti výzvy súdu na dobrovoľné splnenie (podľa § 382 ods. 1 alebo 2 C. m. p.) a poriadková pokuta za nesplnenie povinnosti poskytnúť súdu súčinnosť a informácie, nesplnenie pokynu alebo príkazu sudcu nevyhnutného pre výkon rozhodnutia povinnosti (podľa § 388 ods. 4 C. m. p. v spojení s odsekom 1, 2 alebo 3 tohto ustanovenia). Bol tak daný nielen rozpor medzi výrokom uznesenia a jeho odôvodnením, ale na uloženie pokuty pre dobrovoľné nesplnenie výzvy súdu ani nebol dôvod, keď okresný súd výzvou z 25. októbra 2019 matku vyzval na podanie písomného stanoviska, či dobrovoľne plní podklad výkonu (rozumej povinnosti ním uložené), matka požadované stanovisko podala a nedošlo tak ani k naplneniu hypotézy právnej normy z § 388 ods. 4 C. m. p., pričom matka uviedla tiež dôvody nasvedčujúce tomu, že k realizácii neodkladného opatrenia nedochádza z dôvodov na jej strane, ale na strane otca a okresný súd nevykonával žiadne dokazovanie na preverenie, ako to je; namietal generálny prokurátor, v ďalšom argumentujúci aj v prospech prípustnosti ním podané-ho dovolania pre splnenie podmienok subsidiarity a proporcionality tak, ako ich má na mysli § 78 a nasl. C. m. p. a rozhodná (v dovolaní uvedená) judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, interpretujúca čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.) o práve na spravodlivý proces.

3. Opatrovník maloletých poukázal na späťvzatie návrhu na výkon rozhodnutia otcom a následné zastavenie konania o výkon okresným súdom, zrejmy dovolací návrh ale nepodal.

4. Otec navrhol dovolanie generálneho prokurátora zamietnuť, majúc za to, že toto nie je prípustné (?) a v prípade napadnutého rozhodnutia nejde podľa jeho názoru o žiadnu extrémnu chybu vyžadujúcu si zásah najvyššieho súdu, pričom z obsahu spisu je marenie jeho práva na styk s maloletými matkou dostatočne zrejmé.

5. Matka navrhla dovolaniu generálneho prokurátora vyhovieť pre podržanie si dôvodov vedúcich ju k podaniu podnetu, pre neexistenciu žiadneho opravného prostriedku proti uzneseniu okresného súdu (s výnimkou dovolania generálneho prokurátora) a pre len zdanlivú zanedbateľnosť sumy uloženej pokuty (pre jej aktuálnu nezamestnanosť a bývanie s oboma maloletými v dvojizbovom byte jej matky).

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.), po zistení, že generálny prokurátor podal dovolanie včas (§ 461 C. s. p.), vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 464 C. s. p. a § 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) a dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok treba považovať za prípustný a aj dôvodný.

7. V rámci rekodifikácie slovenského civilného procesu s účinnosťou od 1. júla 2016 (kedy nadobudli účinnosť C. s. p., C. m. p. a okrem nich tiež Správny súdny poriadok - zákon č. 162/2015 Z. z. a ďalší zákon č. 125/2016 Z. z., meniaci v takejto súvislosti celý rad iných zákonov, z ktorých tým prvým bol zároveň zrušený aj Občiansky súdny poriadok, teda zákon č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a

doplnení, ďalej len „O. s. p.“) bola totiž (okrem iného) opustená skoršia koncepcia zásadnej napadnuteľnosti uznesení vydávaných v civilnom procese odvolaniami s výslovne ustanovenými výnimkami z takého pravidla (tu porovnaj ustanovenia § 201 ods. 1 vety prvej a § 202 ods. 2 a 3 O. s. p.), ktorá bola nahradená (vo vzťahu k rozhodnutiam súdov vydávaným v procesnej forme uznesení) jej presným opakom (známym už skôr najmä z Exekučného poriadku, teda zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov) - tu porovnaj okrem už vyššie spomenutého § 202 ods. 2 O. s. p. aj § 355 ods. 2 a § 357 C. s. p. Pretože uznesenia vydávané či už podľa § 382 alebo § 388 C. m. p. zákonodarca do rozšíreného výpočtu uznesení napadnuteľných odvolaniami (podľa § 357 C. s. p. a § 59 C. m. p.) nezaradil a už z tohto dôvodu musí byť vylúčená aj ich napadnuteľnosť dovolaním podaným účastníkom konania (pretože žiadne z takýchto rozhodnutí nie je uznesením odvolacieho súdu, nemá povahu rozhodnutia vo veci samej ani takého, ktorým sa konanie končí podľa náveta § 420 C. s. p. a pre neprípustnosť odvolaní proti nim je napokon vylúčené aj skončenie prípadného konania na odvolacom súde ktorýmkoľvek z výsledkov predpokladaných návetím § 421 ods. 1 C. s. p.), treba súhlasiť s generálnym prokurátorom i podnecovateľkou jeho dovolania, že tu okrem dovolania generálneho prokurátora neexistoval žiaden iný opravný prostriedok (riadny ani mimoriadny), za pomoci ktorého by sa šlo domôcť prieskumu správnosti uznesenia okresného súdu (pominúc na tomto mieste ten fakt, že C. m. p. výpočet rozhodnutí napadnuteľných dovolaniami podľa C. s. p. nerozšíril, ale naopak zúžil - tu napokon pre prípad záujmu porovnaj aj § 76 C. m. p.).

8. Popri práve odôvodnenom splnení podmienky subsidiarity dovolania generálneho prokurátora bolo treba podľa názoru dovolacieho súdu považovať za splnenú aj podmienku proporcionality medzi protichodnými záujmami urobenými súčasťou ustanovenia § 78 ods. 2 C. m. p., keď najvyšší súd nevidí dôvod nič meniť na tom svojom skoršom názore, nech aj vyslovenom v inom než mimosporovom konaní (konkrétne v uznesení z 21. januára 2021 sp. zn. 3 CdoGp 1/2019), podľa ktorého každý prípad takého zásahu súdu do procesného práva strany sporu (rozumej i účastníka mimosporového konania), ktorým dôjde k zbaveniu strany (účastníka) procesného práva celkom (pri nemožnosti takýto nedostatok v neskoršom konaní reparovať) treba považovať zároveň za taký, v ktorom záujem na prinávratení stavu uplatniteľnosti práva spojený s potrebou zrušenia rozhodnutia prevyšuje nad záujmom na zachovaní nezmeniteľnosti rozhodnutia vydaného v konaní postihnutom takouto vadou a nad princípom právnej istoty.

9. Generálnemu prokurátorovi potom bolo treba dať za pravdu v tom, že rozhodná právna úprava (aplikovaná aj okresným súdom v napadnutom uznesení) rozlišuje - takisto, ako rozlišovala aj úprava skoršia - medzi inštitútmi „pokuty“ (podľa § 382 C. m. p.) a „poriadkovej pokuty“ (podľa § 388 rovnakého zákona), pričom každý z takýchto inštitútov má svoj (odlišný) účel, keď účelom poriadkových pokút je tak ako kedysi v O. s. p. zabezpečenie súčinnosti potenciálne pokutovateľných pri realizácii núteného splnenia povinnosti výkonom rozhodnutia (v tejto súvislosti porovnaj najmä § 53 O. s. p.) a účelom pokút (tých bezprívlastkových) naopak taktiež skoršou úpravou poznané vyvinutie ekonomického tlaku na povinného odmietajúceho sa dobrovoľne podrobiť právoplatnému a vykonateľnému rozhodnutiu (v tejto súvislosti napokon porovnaj i § 273 O. s. p.).

10. Ak okresný súd medzi týmito inštitútmi nerozlišoval a z jeho dovolaním napadnutého uznesenia bolo mimo akúkoľvek pochybnosť zrejme jednak to, že ním uložil matke poriadkovú pokutu (nie pokutu) za bezvýslednosť takej výzvy na dobrovoľné splnenie povinnosti uloženej podkladom výkonu, ktorú súd neurobil (nakoľko matke zaslal inú výzvu na podanie písomného stanoviska o tom, ako je to z jej strany s plnením povinností plynúcich jej z podkladu výkonu) a na druhej strane tiež to, že tu nešlo usudzovať ani na splnenie zákonnej podmienky uloženia poriadkovej pokuty spočívajúcej v neposkytnutí matkou požadovanej súčinnosti a informácií podľa § 388 ods. 1 a 4 C. m. p. (keď matka požadované stanovisko poskytla a jeho obsah - s výnimkou možného neuvedenia v ňom ničoho - nie je sankciou, o ktorej je tu reč, podrobitel'ny), založil tým dôvodnosť dovolania generálneho prokurátora zo všetkých v ňom uvedených dôvodov podľa § 83 písm. f/, g/, h/ aj i/ C. m. p. a dovolaciemu súdu ani neposkytol inú možnosť, než takémuto dovolaniu vyhovieť.

11. Preto podľa § 86 C. m. p. s použitím § 449 ods. 1 C. s. p. bolo rozhodnuté spôsobom uvedeným v prvej vete výroku tohto uznesenia.

12. Zrušenie dovolaní napadnutého rozhodnutia bez potreby a aj vytvorenia možnosti ďalšieho pokračovania o otázke tvoriacej predmet zrušeného rozhodnutia má za následok skončenie dovolacieho konania a takto aj nepoužiteľnosť pravidla uvedeného v § 453 ods. 3 C. s. p. Dovolací súd z tohto dôvodu preto podľa § 453 ods. 1 C. s. p. a § 52 C. m. p. rozhodol aj o trovách dovolacieho konania a to uplatnením pravidla, na výnimku z ktorého nebol dôvod.

13. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.